

تاریخ غذا

آفریقا؛ شیرین ترین قاره دنیا!

احتمالا بر ایتان جالب باشد که بدانید قدیمی ترین ماده شیرین دنیا که انسان ها آن را شناخته و از آن استفاده می کرده اند؛ عسل بوده است. شواهد و قراینی مبنی بر استفاده انسان ها از عسل در مناطق مختلف دنیا وجود دارد. از جمله نقش برجسته عسل در مصر باستان که نشان دهنده شناخت انسان ها از این ماده در دو هزار و ۶۰۰ سال پیش از میلاد مسیح است. اما به تازگی پژوهشگران با انجام اکتشافات در غرب آفریقا و در کشور نیجریه، کوزه ای سرامیکی با قدمت سه هزار و ۶۰۰ ساله، حاوی مقداری از موم عسل را یافته اند. این خمره، متعلق به تمدن غرب آفریقا به نام «ناک» است که پیشتر آن را با مجسمه های بزرگ تاراکوتا می شناختیم؛ مجسمه های بزرگی که ارتفاع آن ها بعضا به بیشتر از یک و نیم متر می رسید و از خاک رس درست شده بود؛ بعضی از آن ها به دلیل اختلاط با آهن، به رنگ سرخ و بعضی دیگر به دلیل دارا بودن آهنک، به رنگ زرد درآمده اند. دانشمندان دانشگاه گوته آلمان، بعد از مطالعات گسترده روی تمدن ناک که ۱۲ سال به طول انجامید و البته انجام اکتشافات فراوان، سرانجام قسمتی از معماری عادات غذایی مردم ناک را حل کردند؛ خاک زیستگاه جغرافیایی ناک ها به قدری اسیدی بود که مواد به سرعت در آن تجزیه می شد. با کشف کوزه سرامیکی و تلاش مشترک باستان شناسان و شیمی دانان، از محتویات کوزه مقداری موم عسل و گوشت حیوانات وحشی کشف شد. اما برای کاربرد این کوزه، دو احتمال در نظر گرفته شده است؛ اول این که ناک ها از این کوزه به عنوان کندوی عسل استفاده می کردند و دیگر این که اهالی تمدن ناک، با استفاده از کرما، در این کوزه ها، موم را از عسل جدا می کردند. قدمت تمدن ناک را از ۷۰۰ تا ۱۵۰۰ سال قبل از میلاد مسیح برآورد کرده اند. این تمدن در غرب آفریقا پدید آمد.

جواد نوابیان رودسری

هنر تئاتر در کشور ما، هنری مظلوم و گاه مغفول است، اما بر خلاف تصور برخی از مردم و حتی مورخان، تئاتر مدرن در ایران سابقه ای نسبتا طولانی و بیش از ۱۵۰ ساله دارد. نخستین تماشاخانه ها و فعالیت های مربوط به هنر تئاتر در دوره ناصرالدین شاه قاجار شکل گرفت و به تدریج، عموم شهرهای ایران، صاحب سالن های تئاتر شدند. شهر مشهد، در سال ۱۲۹۰ ش، یعنی درست از ۱۱۰ سال قبل شاهد تأسیس نخستین سالن تئاتر خود در خیابان ارگ امروزی بود؛ منطقه ای مشجر در کوچه سینما آسیا و در نزدیکی کنسولگری فعلی افغانستان، توسط میرزا اسماعیل خان اعتبار السلطنه خریداری شد و سنگ بنای اولین سالن تئاتر مشهد ادر همین زمین گذاشتند. از آن زمان، شهر مشهد شاهد فعالیت تماشاخانه های متعددی شد که به تدریج گسترش یافتند. در دهه ۱۳۲۰ ش و به طور مشخص در سال ۱۳۲۴ ش، تماشاخانه گلشن، یکی از مشهورترین تماشاخانه های ایران در مشهد تأسیس شد و کم کم گروه های تئاتری در این شهر شکل گرفت که از میان هنرمندان آن ها، بازیگران قابلی مانند داریوش و انوشیروان ارجمند، رضا کیانیان و... به جامعه هنری ایران معرفی شدند. این تاریخ دیرپا، البته فراز و فرودهای فراوانی داشته است و در این مسیر مردان نیکنامی هم بوده اند که با حمایت از آن، روحی نو در تئاتر مشهد دمید و طرحی تازه در انداخته اند و اقدامات آن ها، در تاریخ ماندگار شد. امروز می خواهم ضمن روایت گوشه ای از تاریخ پر بار تئاتر مشهد، از نقش تأثیر گذار مردی در آن یاد کنم که وجودش برای هنرمندان مغتنم بود و تکاپوهایش در این مسیر، باعث تثبیت جایگاه تئاتر در میان مردم این شهر شد؛ کلنل محمدتقی خان پسیان.

■ **کلنل و تباط با حلقه هنرمندان**
کلنل سال ۱۲۹۷ ش به عنوان فرمانده ژاندارمری خراسان منصوب شد. او پیش از آن سابقه حضور در اروپا و فراگیری فنون هوانوردی را داشت و قبل تر، هنگامی که افسر و فرمانده نیروهای ژاندارمری در همدان بود، مقاومتی سخت را مقابل نیروهای مهاجم روسیه تزاری سازمان داد؛ هرچند که جانفشانی او به جای نرسید و به ناچار، جلای وطن کرد. پسیان زمانی به مشهد رسید که از تولد تئاتر در این شهر تقریبا هفت سال می گذشت و اعتبار السلطنه، پدر تئاتر خراسان، توانسته بود با تلاش شبانه روزی، این هنر را در میان برخی اقشار جامعه آن روز مشهد، محبوب کند. ورود کلنل، برای اعتبار السلطنه یک فرصت بسیار مغتنم بود. میرزا اسماعیل خان، با علیقلی خان مخبرالدوله، وزیر پست و تلگراف

کلنل پسیان؛ واسطه پیوند تئاتر و شاهنامه در مشهد

چگونه ۱۰۰ سال قبل در باغ ملی، نمایش هایی برگرفته از روایت های پهلوانی روی صحنه می رفت و مورد استقبال چشمگیر مردم قرار می گرفت؟

نمایی از باغ ملی مشهد

ختم نشد. پسیان که علاقه بسیاری به شاهنامه فردوسی داشت و در وطن دوستی شهره عام و خاص بود، از اعتبار السلطنه خواست تا پای شخصیت ها و پهلوانان شاهنامه را به روی صحنه تئاتر مشهد باز کند. دقیقا نمی دانیم که آیا این نخستین بار بود که اثر جاودانه فردوسی برای ساختن نمایشنامه در ایران استفاده شد یا نه؟ اما می دانیم که علاقه پسیان به شاهنامه، باعث شد که اعتبار السلطنه نیز، سر شوق بیاید و نمایش های سالن روباز باغ ملی، عموما به داستان ها و روایت های پهلوانی ایران اختصاص یافت. کلنل در دوران فرماندهی بر ژاندارمری همدان نیز، استفاده از شاهنامه را برای تقویت وطن دوستی و تهییج سربازان، آزمونده بود؛ نقل است که وی با خواندن اشعار حماسی فردوسی بزرگ، سربازان خود را به مقابله با دشمن فرامی خواند.

اوج گرفتن تئاتر در خراسان

سالن باغ ملی که پس از سالن اعتبار السلطنه با همان سالن خیابان ارگ، دومین محل اجرای تئاتر در مشهد محسوب می شد، خیلی زود جایگاه خودش را در میان مردم پیدا کرد. مشهدها که از محتوای نمایش هالذت می بردند و آن را مطابق با روحیه و دلخواه خود می یافتند، استقبال چشمگیری از این اقدام

کردند. در سال ۱۳۰۰ ش و پس از عزل قوام السلطنه و آغاز حکومت کلنل پسیان بر خراسان، برنامه های سالن روباز باغ ملی توسعه یافت و هنرمندانی مانند عارف قزوینی به مشهد دعوت شدند و در آن به اجرای برنامه پرداختند. عواید حاصل از این برنامه ها و نیز، نمایش هایی که بر گزار می شد، به امور فرهنگی اختصاص می یافت؛ مثلا بخشی از درآمد به بازسازی آرامگاه فردوسی و قسمتی از آن به ساخت مدرسه در مشهد اختصاص یافت. هرچند که با شهادت پسیان در مهرماه سال ۱۳۰۰، فعالیت اعتبار السلطنه با مشکلاتی روبه رو شد، اما این مشکلات، روند رو به گسترش تئاتر در مشهد را متوقف نکرد؛ در سال ۱۳۰۳ ش، سالن باشگاه افسران در محل فعلی بیمارستان ثامن الائمه (ع)، نزدیک میدان عدل خمینی، تأسیس شد و چندسال بعد، در ۱۳۱۲ ش، با ساخته شدن ساختمان «شیر و خورشید» یا هلال احمر امروزی و پس از آن، سالن دبیرستان فردوسی و تئاتر ملی، هنر نمایش در مشهد همپا با هنر دیرینه نمایش تخته حوضی یا سیاه بازی که عموما در مناطق فقیرنشین مشهد، مانند «پایین خیابان» و «خصوص در مکان هایی مانند کوچه «سیابون» (سیاه آب) اجرامی شد، پیش آمد و در سال ۱۳۲۴ ش، با تأسیس تماشاخانه گلشن، به اوج خود رسید.

حمید رضا حلاجیان - ۱۵۰۰ سال پیش، مردم یزد برای حفظ جان و اموال خود، در مقابل هجوم و جنگ های متعددی که رخ می داد، تصمیم به ساخت قلعه ای گرفتند که می توان آن را نخستین صندوق امانات جهان دانست. این قلعه هم اکنون در روستای «سریزد» واقع شده که بنا به نظر باستان شناسان، اولین جایی در این منطقه است که ایرانیان در آن ساکن شدند. قلعه سیریز دارای سه طبقه و ۴۶۸ حفره است که هر کدام از آن ها متعلق به یکی از خانواده های یزدی بود؛ آن ها غلات، اموال، جواهر و اجناس قیمتی خود را در آن جا نگهداری می کردند. قلعه روستای سیریز به علت وجود فضای زیاد و البته لایه لایه بودن، می توانست علاوه بر داشتن ویژگی های یک صندوق امانات مطمئن، محلی برای انبار غلات و اجناس مختلف در شرایط آب و هوایی نامساعد هم باشد. دیگر ویژگی مهم این قلعه، وجود دایبر مختلف امنیتی در ساخت آن است. اولین خط امنیتی آن وجود خندقی به عمق ۵ تا ۶ متر، دور تادور قلعه است که در صورت حمله دشمنان، آن ها را املو از آب می کردند؛ همچنین، وجود دیوارهای ضخیم و بلند، هیچ راه آسانی را برای نفوذ به این دژ باقی نمی گذاشت؛ به طوری که عملا برای ورود یا خروج، راهی جز عبور از دروازه اصلی نبود که آن هم خود دارای مهندسی دفاعی خاصی بوده است؛ به طوری که در خارجی، متحرک بود و با دو طناب به صورت پل روی خندق قرار می گرفت؛ در لایه بعدی، طراحی دروازه داشت؛ یک در مستحکم دیگر هم بعد از در خارجی تعبیه شده بود که در صورت شکسته شدن در اول و گذر از آن، در داخلی بسته می شد و کار دفاع را ساده تر می کرد. در دومین لایه دفاعی قلعه، برج و باروهای متعددی تعبیه شده بود که می توانست با اشراف دفاعی خود، دشمنان را به فرض ورود به قلعه، از ادامه راه باز دارد. طراحی فوق امنیتی قلعه، آن را به عنوان اولین و احتمالا امن ترین صندوق امانات جهان در ۱۵۰۰ سال پیش بدل کرده است.

به این دلیل بود که آسیب جدی به بدن وارد نمی کرد؛ یعنی با وجود درد شدید، بسیار کم اتفاق می افتاد که فردی بابت فلک شدن، دچار نقص عضو شود و در سر ایجاد کند. در قاف تاریخ امروز، دو تصویر از فلک کردن در دوره قاجار را ملاحظه می کنید؛ یکی فلک کردن اطفال در مکتب خانه و دیگری فلک کردن مردی که به تشخیص ارباب یا نظمییه وقت، مستحق تنبیه بوده است.

چوب و فلک، ابزار تنبیه بزرگ و کوچک!

با فردی را که قصد تنبیه وی را داشتند، با استفاده از یک ریسمان یا طناب، به چوبی محکم می بستند. به ترکیب این چوب و ریسمان، «فلک» می گفتند. گاهی برای محکم تر شدن پا در فلک، به جای ریسمان، از سمه چرمی استفاده می شد. «چوب» عبارت بود از وسیله ای که با آن به

عموما باور ما این است که از تنبیه موسوم به «فلک کردن»، تنها در مکتب خانه های قدیمی و برای اطفال بازیکوش و درس نخوان، استفاده می شد؛ اما واقعیت این است که این روش تنبیه، در بسیاری از موارد دیگر نیز، عمومیت و کاربرد داشت. مثلاً بیشتر خان ها در نقاط روستایی، از این روش برای تادیب و تنبیه روستاییان بخت بر گشته استفاده می کردند. در این روش، پای فرد خاکی

میرزا صادق؛ نخستین دکتر داروساز ایران

همین دلیل، برخی افراد، دارو هایی را که بیشتر لازم بود یا دست کم بیشتر مورد اقبال مردم قرار می گرفت، با ساسط کردن کنار گذر ها و جازدن نام و فواید محصولا نشان به فروش می رساندند. به این شکل، عطاری های کنار خیابانی به تعداد زیادی در سطح آن مناطق فعالیت می کرد. طبق گزارش ویلم فلور در کتاب «سلامت مردم در ایران قاجار»، اولین دارو خانه به شکل امروزی، توسط یک ایرانی، در سال ۱۲۰۹ ش در تهران تأسیس شد. میرزا صادق این حرفه را از دکتر چارلز لور موخته بود. میرزا صادق با همکاری و مشارکت فعالیت های پزشکی دکتر چارلز، موفق شد راه و رسم تهیه دارو ها را فرا بگیرد و بعد از مدتی، اولین ایرانی ای باشد که دارو خانه ای را به شکل امروزی تأسیس می کند؛ هرچند میرزا صادق در سال ۱۲۲۴ ش برای تحصیل طب به انگلستان مهاجرت کرد و از شغل بسیار پر منفعت خود به عنوان یک دارو ساز و شیمی دان دست کشید.

نمایی از تنبیه است

نزدیک ترین صنف به نهاد دارو خانه در ایران دوره قاجار، حرفه عطاری است؛ تا قبل از تأسیس دارو خانه های امروزی به این دلیل که پزشکان سنتی در ایران مشغول مداوای بیماران بودند، دارو هایی استفاده می شد که اغلب در دسترس مردم قرار داشت؛ از این رو، طلی سالیان متمادی، این وظیفه به عطاران سپرده شده بود که آن چر ا مورد نیاز مردم برای بهبود بیماری یا حتی جلوگیری از مرضی است، در دکان عطاری جمع آوری و نگهداری کنند. حکیم باشی هایری بیماران متناسب نوع بیماری شان نسخه می پیچیدند و مردم با مراجعه به عطاری ها، دارو های مورد نیاز شان را دریافت می کردند. بستگان بیمار، خیساند ها و جوشانده ها، حب ها، بخور ها، معجون ها و... را خودشان می ساختند و به مرضی می دادند. طبق گزارش های تاریخی، عطاری ها فقط در شهر ها مشغول فعالیت در بازار اصلی بازار های کوچک و فرعی به تعداد زیادی بودند. تعداد عطاری ها به طور کلی در شهر های زاد بود؛ در سال ۱۲۹۹ ش، حدود ۱۲۰ عطاری در اصفهان وجود داشت؛ در تبریز سال ۱۲۸۴، ۱۲۰ عطاری موجود بود و تهران به عنوان پایتخت، در سال ۱۳۰۶ ش، ۶۱۵ عطاری داشت. در نقاط فقیرنشین شهر ها، تعداد عطاری ها بسیار کمتر از منطقه های مرفه بود؛ برای مثال، در یکی از نقاط جنوب تهران، فقط چهار دکان عطاری وجود داشت. یکی از علل این موضوع، ناتوانی مردم مناطق محروم برای مراجعه و خرید دارو و درمان مرضی شان بود. از سوی دیگر صاحبان دکان های عطاری، حاضر نبودند مغازه خود را دور از محل زندگی شان دکان کنند. به

شماره نامه: ۲۲۴۱/۲۰
تاریخ نامه: ۱۴۰۰/۲/۲۷

فراخوان مناقصه عمومی

یک مرحله ای

شناسه آگهی: ۱۱۳۷۳۱۲

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مازندران - نوشهر

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مازندران - نوشهر

۱- تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار طبق آیین نامه تضمین برای معاملات دولتی با توجه به نرخ کارشناسی درج شده معادل ۳,۵۲۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشد.

۲- مهلت دریافت اسناد از تاریخ درج آگهی نوبت اول لغایت ساعت ۱۷ روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۴ می باشد. ضمنا انتشار آگهی در یک نوبت روز شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۱ خواهد بود.

۳- آخرین مهلت تحویل پیشنهاده ها تا ساعت ۱۳ چهارشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۹ و گشایش پیشنهادها در ساعت ۹ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۲ می باشد

۴- بر آورد اولیه بر مبنای جدول ارائه شده به مبلغ ۷۰,۵۰۰,۶۰۰,۰۰۰ ریال می باشد.

۵- مدت اعتبار پیشنهادها سه ماه از تاریخ تحویل پیشنهادها می باشد.

۶- محل دریافت اسناد، ارسال و گشایش پیشنهادها، از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت " ستاد " به آدرس اینترنتی (www.setadiran.ir) می باشد.

عبدالرضا سنگاری - مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری مازندران - نوشهر

صفحه آرایی

واحد صفحه آرایی روزنامه خراسان

سفارش می پذیرد

۰۵۱۳۷۰۹۳۹۰

layout@khorasannews.com

آگهی نوبتی سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۹ - حوزه ثبتی فیروزه

در اجرای ماده ۱۲ قانون ثبت و ماده ۵۹ آیین نامه قانون مذکور اساسی افغانستان که نسبت به املاک مجهول المالك واقع در بخش تابعه حوزه ثبتی شهرستان کلات نقضاتی ثبت نموده اند و همچنین موادی که آگهی نوبتی آن را برای فرقه فوجی پلاک ۲۶۱ اصلی، شش دانگ یک قطعه زمین دیمه زار به شماره یک فرعی از ۲۶۱ اصلی بخش ۸ به نام شرکت گچ مورابند خراسان به شناسه ملی ۰۷۸۶۴۷ - ۱۰۳۸۰ به مساحت ۱۲۷۵۹۶۱/۲ مترمربع، لذا بدستور مواد ۱۶ و ۱۷ قانون ثبت هر کس نسبت به املاک آگهی شده در بالا معترض می باشد و یا اینکه بین متقاضیان ثبت و دیگری اقامه دعوی شده و در جریان است می بایستی اعتراض و گواهی مشعر بر جریان دعوی خود را از تاریخ انتشار اول آگهی طرف نوبت روز و در مورد آگهی اصلاحی طرف سی روز به اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان فیروزه تسلیم و رسید نماید و در اجرای تبصره ۴ ماده ۴۰ قانون قانون تعیین تکلیف پرونده های معترضین از تاریخ تسلیم اعتراضی به اداره ثبت طرف یک ماه دادخواست معترض خود را به مراجع دیصلاح قضایی تسلیم و گواهی لازم را از مرجع مذکور اخذ و به این اداره تسلیم نمایند. ضمن حقوق ارتقا فی موقع تعدیل حدود و در صورتی تعدیل منظور می گردد و از تاریخ تسلیم صورتمجلس تعدیل تا سی روز قابل اعتراض خواهد بود. تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۰/۰۲/۰۱ - تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۰/۰۳/۰۱ - تاریخ اعتراض خواهد بود: ۱۴۰۰/۰۳/۰۱ - سید ابوالفضل حسینی - رئیس اداره ثبت اسناد فیروزه

آگهی نوبتی سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۹ - حوزه ثبتی نهرسان کلات بخش

در اجرای ماده ۱۲ قانون ثبت و ماده ۵۹ آیین نامه قانون مذکور اساسی افغانستان که نسبت به املاک مجهول المالك واقع در بخش تابعه حوزه ثبتی شهرستان کلات نقضاتی ثبت نموده اند و همچنین موادی که آگهی نوبتی آن را برای تبصره یک ماده ۲۵ اصلاحی قانون ثبت تجدید گردد با نوع ملک مورد نقضاتی برای عموم به شرح ذیل آگهی می گردد:

۱- پلاک ۵۵۲ فرعی از ۲ - اصلی واقع در اراضی پس دریند بخش ۱۷ مشهد شش دانگ یک باب دامداری مورد نقضاتی آقای اسمعیل جهانی فرزند محمد به شماره شناسنامه ۱۱۵۵

لذا به موجب دستور ماده ۱۶ و ۱۷ قانون ثبت هر کس نسبت به املاک آگهی شده در بالا معترض می باشد و یا اینکه بین متقاضیان ثبت و دیگری اقامه دعوی شده و در جریان است می بایستی اعتراض و یا گواهی مبنی بر جریان دعوی خود را از تاریخ انتشار نوبت اول آگهی نوبتی طرف مدت روز و در مورد آگهی اسناد و املاک شهرستان کلات تسلیم و رسید دریافت نموده و معترضین از تاریخ تسلیم اعتراض خود را به اداره ثبت طرف یک ماه دادخواست اعتراض خود را به مراجع دیصلاح قضایی تقدیم و گواهی لازم را مرجع مذکور اخذ و به این اداره تسلیم نمایند. ضمن حقوق ارتقا فی موقع تعدیل حدود و در صورتی تعدیل منظور می گردد و از تاریخ تسلیم صورتمجلس تعدیل تا سی روز قابل اعتراض خواهد بود.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۰/۰۲/۰۱ - تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۰/۰۳/۰۱ - تاریخ اعتراض خواهد بود: ۱۴۰۰/۰۳/۰۱ - حبیب مرتضی زاده - رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان کلات